

Tartalom: Magyar gróf, Miczbán Simon' hét fiai, (K. J.) 49. l. Némely megjegyzések, (B. J.) 53. l. Számviszonyok (gy. cz.) 55. l.

Magyar gróf, Miczbán Simon' hét fiai.

Ama' nagy magyar vitéz, Miczbán Simon' hét fiai' története, kik az ő „Borostyán“ nevű kastélyában Vasvármegyében 1242 évtájban egyszerre születtek, annyi rendkívülit és tulságost foglal magában, mi szerint némely elé forduló környülményeknél az olvasó szinte ama' gondolatra jő, hogy az egésznek hitel-ellenes elbeszélését finomúl kigondolt regének tartsa. De semmi mesés valaminek legkisebb nyoma is nem rejtezik ezen igaz historiai lett dologban, mert a' hiteles megmutatásokban és temetői felírásokban találtató bizonyítványok mellett még sok, hitelre legméltóbb írók is kifejezték ez iránti kétségtelen ítéleteiket. Azon férfiak között, kik írományaikban e' különösön feltűnő hetes születésnek említését criticaí magyarázatokkal kísérik, különösön megérdemlik a' kijegyeztetést Alvinczi Péter 1) és Czeglédi István 2).

1) Alvinczi Péter volt egy igen tanult ev. ref. prédikátor, ki a' 17ik században élt. — 1622ben jul. 1. napján Kassán a' herczeg Károlyi Zsuzsánna, erdélyi fejedelem Bethlen Gábor' nője koporsója felett magyar nyelven egy halotti beszédet tartott, 's ezen alkalommal, midőn t. i. az idvezültnék, ki a' Miczbán familiából származott, magas születésű eldődeit, terjedelmes rhetoricai buzgalommal elé számlálta: egyszeresmind emlékezetet tett a' gróf Miczbán Simon' hét fiainak egykorú születéséről is.

2) Czeglédi István élt a' 17ik század' közepe' táján,

Miczbán Simon születésére nézve spanyol volt. II-dik András király' uralkodása' utolsó éveiben jött Magyarországra. Már ekkor alkalmá: vala néki, mint rettenthetlen és hadi tapasztalásu sérfinak, a' becsület' mezején magát kijelelni, és méltóvá tenni ama' jogokra, mellyek néki ezen új honában olly bőkezüleg ajáltattak; de legkitünőbbben és legderékebben mutatta ki magát a' magyar vitézek' elején akkor, midőn IV. Béla király alatt az ország a' mongoloktól pusztítatott. Ámbár a' meglepetett és támadtatott magyarok a' kegyetlen ellenség' tulsúlyának engedni kényszerítetének: még is sokáig legvitézebbül oltalmazta ő azoknak dühöngő ostromok ellen az esztergami várat. A-

és írományai közül egyikben, mellyet 1659ben kiadott, és az akkori Zemplén vmegyei főispány, Bocskai Istvánnak (ki a' Bocskai familia' férfi ágazati utolsó sarjadéka volt) ajánlott, figyelmeztette őtet az említett Miczbán hetes születésre.

A' temetői emlék-írásokból is, mellyeknek tartalma a' Miczbán-történet' csudás homályára némi nemű világsugárokat vetnek, jelenleg meg van három. Az első találtatik egy kolozsvármegyei „Egeres“ nevű falú' ref. templomában. Ez állítatott 1616ban az ifu virágában elholt gróf Bocskai Gábor' tiszteletére. A' második van Szerdahelyen M.országon, Zemplén vmegyében, és ékesíti a' gróf Bocskai Miklós' emlékjelét, ki 1621ben mult ki. A' harmadik temetői emlék végre, van nem messze „Sóvár“ nevű falutól, Sáros vármegyében, a' hol a' sarkó is eredetileg találtatott. Ez sóvári Sóos György' emlékére szülőitől, Sóos Kristóftól és Berzewiczý Erzsébettől állítatott.

ma' „Carmen miserabile“ című irományban, melyben a' bátorszívű nagyváradai kanonok Roger a' mongolok általi pusztításokat és nyomoruságot szívrehatólag leírta, eléfordul Mieczbán (Cap. 40.) ezen név alatt: „Comes Simeon hispanus.“ Roger a' legelszántabb hősök közé számlálja őtet, 's hatásának az ütközetmezőken szinte csudatetteket tulajdonít. De IV. Béla király is tudta az ő fegyverszolgálatait becsülni, 's megajándékozta őtet honfiséggel, és messze terjedett magyar birtoki részekkel.

Több éveket töltött el Simon hitvesével — egy született magyarnővel — házasságban a' nélkül, hogy az édes atyai örömnectárának egy cseppjét is kóstolta volna. Ha tehát nős állapotja' derült egének kellemeit néha setét komor fellegecske zavarta: ez nem egyéb vala, hanem házassága' gyermektelen sorsáról való fájdalmas gondolat. De az igazságos gondviselés' terveiben vala elhatározva, ezen derék férfit sok bűbánatok után tulajdon örököséi' látásából vett örömben részesíteni. Csakhogy csudálatos fordulatok után kellett környülményeinek úgy alakulni, hogy legfőbb földi örömeinek ohajtott aranyczéljához eljuthasson.

Mieczbán' felesége kimene egykor, nem messze a' kastélytól, sétálni. Sétautjában szembe találkozik vele egy szegény asszony, három kisdedekkel megterhelve. A' hármas gyermekek' anyja rekkenő melegtől és szűkült állapoti gondtól szinte földig nyomatva, esedezve kére tőle — illy gazdag grófnétól — egy kevés alamizsnát. A' birtokos asszony a' rongyba bonyolodott koldusnéban első pillantatra csalárdaságot 's pajkosságot gyanítván, meghökken a' kérésre, 's a' három szopó különösen feltűnően előtte, kérdi: övéi-e azon gyermekek? Igen is enyémeik, vala a' felelet. E' mellett a' szegény asszony még tovább menvén panaszaiban, kijelenté a' grófnének azt is, hogy mind a' hármat egyszerre szülte. A' grófné a' koldusnő iránt

titkon, maga előtt is kimagyarázhatatlan módon, még előre haragra ingereltetve: most a' legnagyobb bosszuság' minden erőszakával kitört ellene, megtagadott tőle minden segedelmi jótéményt; elszidta maga elől mint fajtalan nőt, és fortélyos hazugat, 's a' legkeserűbb szemrehányásokat tette néki, mondván, hogy lehetetlen volna egy férfitől egyszerre három gyermeknek nemzettetni.

Rendkívül érzékeny fájdalmat okozott a' szükségszenvedő anya' mélyen sebhedett szívében a' meg nem érdemlett büntető leczke, melyet az ellene lázzadt grófnétól olly véletlenül kapott, 's annak keményszívűségét siratva, eltávozék előle, 's akármilyen átkozódó szókban létezhető önbosszút eltávoztatván, az egek' büntető igazságának ajánlá őtet.

A' grófné haza tért, és a' koldusnő iránt lelkében még mind felharagúva — minthogy a' hármasok' egykori születését maga magának fel nem fejtette — elbeszélte az esetet férjének, hozzá tévén azt is, mikép a' bectelen fecsegő hazugat pirongszókkal hathatósan kifizette. De a' gróf — mint több belátásu és értelmesebb ember — megezáfolá nőjének illyen maga kimutatkozásait; figyelmessé tevé őtet a' káros és kedvetlen következményekre, mellyeket a' szükségszenvedők iránt nyilvánított akármilyen könyörületlenség maga után vonni szokott, 's szemére veté: miszerént azért az isten őtet még megbüntethetné. — 'S azonban! . . . mi törté- nek? . . . Ha talán nem azért esett is, de úgy tetszik, az ég a' hitetlen grófnét a' közönséges emberi szeretet ellen ejtett bűnhődéséért valódi- lag megfenyítette; — mert terélhe esék, 's egy év' lefolyta után, a' gróf otthon nem léteben, egyszerre hét fiú gyermeket szüle.

Mint egy tüzesített nyilvessző, úgy hatotta most által az anya' lelkét ama' súlyos szemrehányások 's elpirongatásokra emlékeztető gondolat, mellyeket a' hármas gyermek' anyja. —

a' szegény koldusnő — iránt egykor elkövetett. Egyetlen egy kitűzött törekedése tehát az vala: miszerént elhárinthassa magáról ama' gyalázat' súlyát, melylyel egykor a' szegény anyának vérző szívét olly igaztalanul megterhelte. De mi módon tudhassa ezt elintézni? 's mi módon csendesítesse kínzott lelki esméretének lobogva gyöt-rő lángjait? Meghatározá: a' gyermekeket, e-
gyen kívül, mind elveszteni. 'S valósággal ki is választá az eltévelyedett a' gyermekek közül egyet, melly legkéllemesebbnek látszott; a' más hatót átadta egy öreg asszonynak, olly parancs mellett, mi szerént ezeket, élete' vesztese' büntetése alatt, a' legközelebbi folyóvízbe fulaszszá belé.

A' meghatározott gyilkossági szándék' vég-re hájtására (mit a' Simon' honn nem léte is olly könnyen végbe vihetőnek mutatott) kijelelt esz-köz — a' vén asszony — a' grófnénak mint parancsoló földes asszonyának — egész engede-lemmel magát tartozni hívé. Az ártatlan cse-csemőket békötényezé egy kosárba, 's útját ve-vé velek egy sűrű erdő felé. Alig éré el az er-dőt, 's ime szembe találkozik vele M i c z b á n, ki éppen most, katonai kísérő csapattal, egy ütközeti vonalból haza sietett. Távolról meglát-ta az öreget, kinek szorongató 's nyugtalanító maga kimutatása nagyon feltűnt előtte, midőn kegyetlen szándékát titkolni, 's a' szembe talál-kozást elkerülhni igyekezett. De feltartóztaték, 's ezen kérdésre: „mit viszen olly figyelmesen és olly óvakodó vigyázattal a' kosárban?“ ezt fe-
lelte: „semmit sem.“ Azonban egész testében reszketni kezdé. Ez, és az olly rövid felelet a' grófot még figyelmesebbé 's tudnivágyóbbá tet-ték. Minden környülmény még inkább megerő-síté henne azon gyanút, hogy az öreg rossz ú-ton jár 's valami gonosz célzatu szándéktól ve-zéreltetik; tehát keményebben érdeklé kérdé-seivel, 's kevés perczek múlva értesíteték ál-tala a' gyilkossági parancs' borzasztó titkáról, melly a' grófnétől bízott vala reája.

Hathatós vala az epekedés, melly most a' Simon' belsejét dúlta. Eltitkolni igyekezett u-gyan ezt csaknem erőszakkal; de egészen köny-nyekre olvadtak hadi érzékenytelenséghez szo-kott szemei, midőn a' hat vídor és kellemes gyermekeket — hajlott időkorá' nemes sarjadé-kait — a' kifedett kosárban szunnyadni meglát-ta. Forró buzdulattal nyomá azokat magasan ve-rő atyai melyéhez; bészentalé 's iktatá őket véd-paizsa felett, melly annyi veszélyes ütközetek-ben az ő életét megtartotta, a' királynak és hazának. Első gondja vala már most a' gyerme-kek' megtartására a' szükséges intézeteket 's ren-delményeket megtenni. Előre mindazáltal az el-vesztés' végrehajtására megbízott asszonyt a' kastélyba vissza kelle küldeni; de ez az erdőből addig el nem távozhaték, mig innepélyesen a' grófnak ígéretet és esküt nem tett: miszerént mind azt, mi ott történt, elhalgatandja, és a' reá várakozó grófnénak, a' csecsemők' szeren-csésen végbement elvesztéről, egész biztosítással tudósítást viend. Miután tehát az öreg mindent pontoson teljesíteni megígérte, visszatért; M i c z b á n pedig mindenik gyermeknek külön külön dajkát keresett. Szerencsés vala ezeket egy fa-luban feltalálni, 's már mostantól fogva néki — illy gyöngéden szerető atyának — lármával 's feszültséggel teljes foglalatosságai között is, mely-lyek ötet gyakran a' harcz' borzasztó síkjaira kísérték, semmi sem fekütt annyira szívéen, mint kedveltjei' neveltetéséről gondoskodni.

Miután M i c z b á n a' gyermekeket bátor-ságos helyzetbe tette, haza ment kastélyába. Ör-vendezve jelentették itt néki a' grófné' szeren-csés szabadulását, 's az egy fiú' születését. Si-mon öröme ragadtatott atya' különásait mu-tatá ábrázatján: vidámon enyelge a' kiseddél, 's nem engedé, hogy az erdőben az előtt ke-véssel történt dolog iránti legkisebb neheztelé-sit is nője észre vegye. A' grófné is, gonosz tettét mélyen érezve, képmutató álorenzája 's a'

vén asszony' hallgatni tudása által védve híven magát, hallgatott.

Az ifjú gróf — mint egyetlenegy fiu' — neveltetése iránt a' legpontosabb előgondosság tétetett. Reménytelileg kezdte felnőni; de a' más hat testvérei is idegen helyen derékül nevekedének. Mindnyájon, életpályájokon elevenség 's virágzó egészségtől kísértetve, elérték a' serdült-ség' éveit, 's már most elhatározá az atya, az elvetett 6 gyermeket anyjok eleibe állítani. E' végre nagy vendégséget adni intézett. A' szomszédvidék' legnevezetesb emberei meghivattak. A' hat fiak is — mind egyformák 's a' kastélybeli urfihoz hasonlólag öltözködve — megjelentek a' vendégségen. Simon őket vendégeinek úgy mutatta bé, mint hadi emberei' sergéből levő ifjú lovagokat. Az ő ifjui szépségök mindent elbájolt és ragadott, 's mindenek' szemei csak rájuk valának szegezve. A' lakoma nagy vigalommal folyt. Felhott az asztal után Simon a' hat serdültet vendégek' eleibe állítván, kérdé: micsoda büntetést érdemelne olly gonosztévő, ki annyira kegyetlen és szörnyeteg természetű volna, miszerént illy szép hat gyermeket meggyilkolna? Első szavazat, melly erre a' jelen voltak' közepéből hallék, a' grófnécé vala, mert így szóla: azon pillanatban halál' áldozatává kellene lenni azon gonosztévőnek, ki-ről fel lehetne tenni olly átkodottságot, hogy ilyen szép gyermekeket megöljön. No tehát — tüzesen közbeszökék szavával Simon — te vagy az a' gonosztévő és gyilkos! mert a' te pokoli akaratom vala az, hogy ezen 6 ifiat születésök' órájában, a' halálnak prédául vessed.

Sebes érzéküléssel kezdé a' grófné eszmélni, 's nyomban észre vevé, mit akarna Simon ezen szemrehányással mondani; csak azt nem foghata meg, a' nagy rémülés' erőszakától össze zuzatva és elfogódva, hogy a' gyermekek mi módon maradhattak életben. Illy nagy haragra ingerlődött férje előtt térdre esvén, kegyelemért

's megbocsátásért esedezék. A' váratlan és véletlen jelenet' megfoghatatlanságán elbámulva, a' jelen volt vendégek is esedező kéréseiket egyesítették a' grófné iránt mutatandó szánakozásra 's megengedésre; mellyekre a' gróf, ki bosszujában ejtendő halálos vágás végett már kardját is kivonta vala, megkegyelmeze, 's nőjének az életét meghagyá. Köz örömkialtás és vigadozás kiszoríták e' szerént a' vendégteremből a' félelmet, melly a' grófnét halálos szorongattatásba helyezte vala. A' 6 ifiak — miután ama' megrettenés' borzadásából, mellyet e' jelenet reájok is terjesztett, helyre jöttek: megölelték a' megkegyelmezett grófnét, mint édes anyjokat; egymást mindnyájon testvéreknek ismerék, 's a' kastélyban nevelt ifju grófot is — mint hetedik testvérüket — gyöngéd atyafiui szeretettel karjaik közé ölelék.

Nevei a' Miczbán 7 fiainak ezek voltak: Simon, Boxa, Tamás, Dénes, Ditrik, György és Demeter. Mindnyájon haza' szolgálatjára szentelék magokat, 's mint hadi férfiak, nagy hírnevet szerettek magoknak. A' legnagyobb hősi dicsőség Györgyöt illeti, ki a' magyar hősök' fénylő sorában helyet ezen név alatt foglal: Sóvári gróf Sóos György. Ezen hét Miczbán fiaktól származtatták 's hozták le eredeteiket 7 magyar nemzetségek vagy családok, mellyek évszázadok alatt Magyarországon legszebb virágzásban léteztek, 's a' magyar statusnak sok derék és nagy férfiakat adtak. Simon-tól származott az Eszényi-Csapi, Boxától Szerdahelyi, Tamástól Szúrtey, Dénes-től Bocskai*), Ditriktől Poliánkai-Csapi, Györgytől Sóvári Sóos és Demetertől Kövesdi nemzetségek.

A' Miczbán' 7 fiáról itt elbeszélt tör-

*) A' Bocskai familia' czimerében, egyebek között, egy orosz lány is volt, mellynek farka hét részekre osztani látszott. Ez célozás vala a' 7 nemzetségre, mellyek közül egyikből a' Bocskaiak származtak.

ténetnek egész mivolta későbbi időben — hogy annak csudássága az utó világra is lehozatásuk — egy kendőre mesterséges himzettel kivarratott, melly sokáig, mint legnagyobb ritkaság, a' Bocskai familia' ecsedi kastélyában tartatott. —

Némelly megjegyzések.

A' minap kezemben forgatván az 1850dik évi Nemzeti Társalkodót, némelly észrevételeket tettem, mellyeket ezennel e' becses folyóirás' tudós olvasóival közölni kívántam. — Észrevételeim ezek:

A' 158dik lapon iratik: „Sőt láthatjuk az ilyen, már ma szász telepek' törzsökös leveleiből, melly által a' német vitézek a' barczasági tartományt nyerték András királytól 1222ben (Siebenb. Quartalschr. 2. Jahrg. p. 426), hogy a' teutonikusok ultra sylvas-a' feketehalmi hegyen túl — ad custodiendum confinium telepítettek meg, 's ezeké azonpecsét, mellyen a' körülírás: ad retinendam coronam.“

Ezekre nézve egy kétségem van, 's egytvedést kell felfedeznem. Elsőben t. i. nagyon kétkedem, hogy itten ultra sylvas azt tené: a' feketehalmi hegyeken túl; aztgondolom, terra Burcza ultra sylvas, itt annyit tesz, mint az Erdélyben levő Barczaság. A' szászok a' legrégebb szabadság levelekben, mellyet 1224ben, tehát csak két évvel későbbben, ugyan azon Endre királytól nyertek, „hospites nostri theutonici ultra sylvani“ neveztetnek, ezek pedig bizonyoson a' feketehalmi hegyen innen laktak. De még Gergely biboros, és követ (legatus), nem különben III dik Czelestiu és III dik Incze pápák a' XII dik század' vége

felé költ esmeretes leveleikben (Lásd: Schlözer Gesch. der Deutsch. in Siebenb. 26 — 29 lap.) már előjőnek: „praepositura ultra sylvana, episcopus ultra sylvanus, teutonorum ultra sylvanorum,“ ezekből tehát bizonyos az, hogy ultra sylvas annyit tesz, mint a' Magyarországot Erdélytől elválasztó erdőkön vagy hegyeken, az az, a' Szilágyságon túl.

Másodszor azon pecsét, mellyen az a' körül írás: ad retinendam coronam, és a' mellyet 1300 körül használtak, nem volt a' brassai, hanem a' szebeni szászoké, mert ennek teljes körülírása így szól: „Sigillum cimbiniensis provincie ad retinendam coronam,“ és az a' levél, mellyen azon pecsét' példánya található, a' Szebenszéki lakosok' közönségétől a' szebeni káptalanhoz volt intézve. (Lásd: Éder de initiis saxonum 145 l. és Schlözer 643 lapon.)

A' 159dik lapon ez olvastatik: „hogy ez az elosztás (t. i. a' székelyeknek három rendekre való elosztása) régiebb, mutatja az 1549ki levél, hol ugyan nincs kiírva trium generum, de még is három genus fordul elő: Nos magister Andreas comes sicularum brassoviensium, szathmariensium, et maramoriensium etc. Szeredai is hoz fel in Not. arch. vet. alb. p. 37 egy 1539 beli levelet, mellyben a' hely így van: Ladislaus filius Dionysii de genere Herman, comes trium generum sicularum, csanadiensium, bistriciensium et de Medgyes, mellyről Szeredai ügyvelekedett, hogy ez a' szászokról szólana, de hogy már Sz. Istvánnak is volt Csanádi nevű vitéze és vezére; Besztercze pedig slavus szó, sebes folyó vizet teszen, 's kétség kívül székely comes alatt volt; Medgyes pedig a' megyéről, mellyben az isteni tiszteletet kiszolgáltató pap volt, vette nevezetét, nem a' szász vagy német nyelvből.“

Itt úgy látszik: a' tudós szerző a' brassoviensium, szathmariensium, és maramorosiensium, nem különben a' csanadiensium, bistriciensium et de Megyes szavak alatt a' székelyeknek mindannyi különböző genusait keresi, de én egészen más vélekedésben vagyok; és azt gondolom, a' dolog minden facsarás nélkül nagyon tiszta. Endre t. i. 1349 nem csak a' székelyeknek, hanem azon kívül a' brassaiaknak; Szathmár és Máramaros vármegyéknek is grófja vagy ispánya volt, hasonlólag László is 1339 valamint egyszerre a' székelyeknek, úgy a' csanádi, beszterczei és medgyesi szászoknak is grófja vagy ispánya volt; ez igen könnyen megtörténhetett, mert tudva van, hogy azon időtáiban a' székelyek' ispányai többnyire a' brassaiak', beszterczeiek' és medgyesiek' ispányaik is voltak (Lásd: Éder observationes crit. ad Hist. Trans. Mart. Felmer. 27. 54. 55. 36. 84.) De lehetett Endre egyszerre szathmári és maramarosi főispány is, mint Dausa is egyszerre öt vármegyében u. m. Bihar, Zabolcs, Szathmár, Zemplén és Szolnokban volt főispány.) Lásd: Szirmai not. Hist. Com. Zemplin p. 15.) A' legnagyobb nehézséget a' comes csanadiensium láttatik szülni, de ezt is megmagyarázni nem lehetetlen. Hogy Monora, Csanád, Holdvilág és Sorostély hajdon külön szászgyarmat; vagy telep-hely volt, hogy ezen helységek régen az egere-si apátságához tartoztak, hogy azokat valaha a' csanádi püspök bírta, hogy ezen helységeknek mindig különös joga's alkatása volt, és hogy végre 1476 a' szebeni szászokhoz csatoltattak, az tudva van. (Lásd: Éder a' f. h. p. 231 és Schlözer a' f. h. p. 40.) Tehát lehet hogy a' polgári igazgatásokra nézve valaha különös ispányai is voltak — mellyet csak ugyan még most bé nem bizonyíthatok. — Vagy ha ez nem tesszik, lehet hogy László a' magyarországi Csanád vgynek volt ispánya.

140. lapon ez találattik: „2) A' potior nevezet jön elő 1466ban, a' priori nevezet pedig 1473ban a' Mátyás király' decretumában 'sa' t.“ Mátyás királynak ezen itt említett, a' székelyeket illető decretumát, mandatumát, commissioját, vagy rendelkezését, mennyiben előttem tudva van, legelőbb a' híres Benkő József adta ki, Imago Nationis Siculicæ című könyvében, de hogy ő azt honnan vette, vagy annak eredeti példánya hol áll, arról semmit sem mondott; ezen példát többen is követték, kik az említett oklevelet vagy szóról szóra kinyomtatták, vagy legalább csak felhózták, 's említették, a' nélkül hogy eredetéről valamit jelentettek volna.

Minthogy az illy régi levelek csak annyiban bévehetők, a' mennyiben tudatik, hogy azoknak vagy eredeti példánya, vagy legalább hiteles mása egy bizonyos hiteles helyt meg van; hol mások is láthatják. Minthogy az erdélyi történet és közönséges törvénytudományra nézve igen kívánatos lenne, ha valaki tudná, hogy Benkő József az említett oklevelét honnan vette, vagy hol áll annak egy hiteles példánya, azt ezen lapok által köz hírré tenné, az által valóban az előhozott tudományok' minden kedvellőinek, és minden igaz honfinak hálás köszönetét megérdemlené.

A' 262. lapon ez jön elő „Choniates — Hunyadi úgy nevezték az akkori görögírók, talán a' Csolnakosi familiáról“ — De minthogy nem igen hihető, hogy a' görögök a' Csolnakosi családról valamit tudtak volna; tehát úgy látszik, hogy a' Choniates szónak inkább a' következő származtatása volna bévehető: Hunyades; Huniates; Honiates; Choniates. Végre.

A' 332. lapon e' következik: „Ezután 1224-évben K. sz. u. előfordulnak a' szászoknak II. Endre királytól nyert szabadság levelekben illy szókkal: a' blacok' és bissenok' erdejét. Hogy ez a' blacok' és bissenok' erdeje a' Barczaság volt, a' bizonyos.“ De talán éppen ezen utósó

adat nem olly bizonyos vagy inkább egészen alaptalan, mért egy részről a' Barczaság már akkor nem volt erdő, nem is lehetett a' blacok és biszenoké, mert már akkor a' német szerzetes vitézék, a' kik ugyan azon II. Endre királytól 1214. az első, és 1222. a' második adomány levelet nyerték, ottan megtelepedtek volt, más részről a' fennemlített szabadság levél csak a' szebeni provinciában lakó szászoknak adatott volt; ezen provinciához pedig hihetőleg Szebeneken kívül csak a' következő hét szék tartozott, u. m. Szászváros, Szászsebes, Szeredahely, Ujegyház, Segesvár, Nagysink és Kóhalom, és így azon provincia' földje nem is rugott ki egészen a' Barczaságig, 's azzal határos sem volt. Ezt megfontolva sokkal hihetőbb, hogy Fogaras' vidéke volt a' blacok' és biszenok' erdeje, mivel az mindenütt körül van véve az említett szász székektől, és nem is tudatik, hogy ottan azon időben már valami nevezetes helység, vagy telephely lett legyen, hanem a' mint a' szászok' földje az ők megérkezések előtt desertum-pusztta volt, úgy bizonyosan Fogaras' vidéke 1224ben is még erdő volt, a' hol a' blacok és biszenok — kik talán voltaképpen Oláhországban laktak — nyájait legelték.

B. J.

Számviszonyok.

Korunkban már sokan találatnak, kik a' számviszonyokból jóslatokat az aggkor' balgaságai közé helyezik, de sokan olyanok is, kik bizonyos számokat mint hajdon Pythagoras' követői, szenteknek tartanak. A' páratlan számok Pythagoras' értelme szerint rejtélyes erővel bírtak, azonban titkos jelentésök' értelme csak avatottabb tanítványoknak táratott föl, míg a' balga sokaság a' jegyet össze cserélte a' dologgal

's ezen jegyekről ezernyi bolond dolgot almadozott. Századok multak, 's még uralkodott azon tévelygő hiedelem, hogy a' tünetek' elnevezésével magok az okok is felfedezvék, 's vajjon ma is nem közönséges-e ezen tévedés? A' Pythagoras' e g y s é g e (monas), melly szülte a' kettősséget (dyas), 's a' mellynek különböző alakulásából származott a' szám, pont, vonalak, terület, merőtestek, elemek 's a' t. kérdhetjük ha nevésegesebb-e az ujjabb kor' böleselkedői által ismét szőnyegre hozott chaos' és atomok' képzetemél?

A' hármas szám, első sokszorozható szám a' páratlanok közt. Gráciák, furiák, párkák, szirenek, gorgonok hármanként festetnek; három ítélőbíró ül az alvilági zöld asztalnál, három fővel ugat a' Cerberus; német egyetemi közmondás: tres faciunt collegium *); három ujjunkat föltartva esküszünk; nászinnep, 's keresztelési alkalomkor három tanu' jelenléteszükséges; háromszor három hónapokig hordja szíve alatt magzatját az anya, 's kétszer három hétig őrzi aztán termetit. Apollo' jóslóasztala három lábú, 's Neptunus' szigonya három águ. Rómában háromszor uralkodtak a' három férfiak, 's háromszor szólíták föl a' halottat, ha nincsen-e temetési tisztességére nézve némi megjegyzése? Az alvilágban három folyót, 's három külön tartományt emlegetnek, mellyek névszerint Erebus, Tartarus, Elysion, szinte hasonlatosságára az ég, pokol, 's tisztító tűz felőli tanítmánynak. Néhol szólás olykor napjában háromszor menni templomba, három könyörgést

*) A' német egyetemeknél, hol a' tanuló nem köteles még azon tudományt is hallgatni, mellynek soba hasznát nem veheti, a' tanuló kedve szerint a' tudománya 's caractere felől magát jelesen érdemesített oktató' előadásait hallgatja, a' melly oktatónak három tanítványa sem akad, elveszti hivatalát. Ott a' ki a' közbizodalmat elvesztette, nem kinozzák vele magukat 20 30 évig. Innen a' fennebbi közmondás. F. J.

mondani, három dícséretet énekelni 's a' t., a' kiknek azonban háromszor kell valamit megmondani, 's még sem értik meg, kik három ízben fognak holmihez, 's még sem hajtják végre, 's háromig is nehezen számlálnak el. Háromszor harangoznak templomra, 's számtalanon vagynak, kik azt még sem hallják meg. (Három a' táncz a' magyarnál.)

Négy evangéliumot olvasunk, négy elem (most sokkal több), négy világrész, négy hatalmas monarchia (most öt), négy szél 's a' t. van inkább divatban, 's a' jelenésekben lefestett cherub ember, sas, ökör és oroszlán alkatu. Négy véralkat, négy életkor, négy tudós kar van szokásban, és a' legfurcsább minden négyek között az, hogy a' rokonok közti házasság negyed ízig tiltatik, valamint nem kevésbé furcsa lenne a' sógorok, komák között a' házassági tilalom („sógorság komaság, vékony atyafiság“ úgy mond a' magyar.) A' négyes szám annyiban rejtélyes szám is, a' mennyiben ezen szó „isten“ sok nyelvekben csak négy betűből áll (Gott, dieu, gode, deus) A' régi költők négy korokat különböztetnek meg, arany, ezüst, réz és vas korokat, melly utóbbi a' papiroskorral váltogatva jelen korunkig terjedett.

Sokkal szentebbnek tartatott a' hetes szám. Mózes szerint a' teremtés' napjai után a' nyugalap hetedik napra esik; hét hónapig tartott az özönviz, a' bárkából kibocsátott galamb hetednapra tért vissza. József a' hét tehének' példájára hét kövér és hét sovány éveket jövendő; Jeriko' falai a' hetedik trombita harsogásra omlanak le, a' Salamontól úgy nevezett „Isten' embere“ is hétszer vétkezik. Pán a' hét száru sípjal mulatja magát, Agamemnon Achillest hét háromlábú asztallal ajándékozza meg, a' rómaiak a' végrendelkezést hét bizonyosság előtt teszik meg. A' római hitüeknél hét szentség, 's ere-

detileg csak hét cardinal volt, a' szent irónál hét arkangyal térdepel a' magasságos' királyi széke előtt, hét dördület, hét gyertyatartó, hét csillag, hét ég, hét csapás a' hét arany szelenczében, 's hét fejü állat emlétetik, 's a' bárúnynak, melly a' hét pécsétet feltöri, hét szárva 's hét szeme van.

Hét vétket mondanak halálosnak, 's a' hét választói méltóság csak minap szünt meg német honban. Hét halmon fekütt a' világ hírü Róma, hét királyok uralkodtak benne harmadfél századokig, hét a' török templom, a' tudósok szerint hét planéta, hétféle ércz van, hét színe a' szivárványnak, hét főhang, hét csodája, hét bölcese volt a' világnak. Hét város vetekedett. Homér' bölcsője felett Hippocrates hét élet kort különböztet meg, a' betegség' forduló pontját heted napra várják, 's hetedik évében éltünknek esik tetemesebb változás egészségünkön. Legtöbb ember reggeliz 's vacsorál hét óra tájban. Varázslók, bűvösök előtt nagy fontossággal bír a' hetedik év' hetedik hava' hetedik napjának hetedik órája, fontosabb még azon év, mellyben a' hetes szám háromszor van meg, 's kétség kívül legfontosabb leend 5939 év mulva a' 7777dik év. De sehol sem tűnt kia' hetes szám' titok teljes ereje annyira, mint azon esetben, mikor az ördög, monda szerint, kockázott egy szent hírü férfival; kaczagva vetett az ördög, 's minden kockáhatra fordult, vetett a' szent ember is, 's im' minden vetés hetet adott. Hajborzadva futott el az ördög.

Kezünkön, lábunkon öt öt ujjunk, öt ismeretes érzeink, öt világrészek vannak, öt könyvekre osztvák Mózes' iratai, Pythagoras' öt szögét egészség' jelének, úgy a' zsidó Kabballa (sz. könyv) beli hatszögöt tűzvész ellen hatatos ovó szernek tartották, azért függ az maiglan czéger gyanánt sörházaknál, noha mostanában inkább útmutatója a' sörivóknak.

(Vége közelebről.)